

11. Bölüm

SOLUNUM SİSTEMİNİN CERRAHİ GEREKTİREN HASTALIKLARI VE HEMŞİRELİK BAKIMI

Ayşegül YAYLA¹
Zeynep KARAMAN ÖZLÜ²

1. Giriş
2. Solunum Sisteminin Anatomi ve Fizyolojisi
3. Solunum Sisteminin Tanılanması
4. Kullanılan Tanı Testleri
5. Solunum Sisteminin Cerrahi Girişim Gerektiren Bazı Hastalıkları ve Hemşirelik Bakımı
6. Vaka
7. Kaynaklar

1 Dr. Öğr. Üyesi Ayşegül YAYLA, Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği AD. Erzurum zynp_krmnzl@hotmail.com

2 Doç. Dr. Zeynep KARAMAN ÖZLÜ, Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi, Cerrahi Hastalıklar Hemşireliği AD. Erzurum aysegul.cay@atauni.edu.tr

ROM ve uzun süre yapacağı kol-omuz egzersizleri hakkında eğitim verilir ve ameliyat öncesi dönemde uygulaması sağlanarak pekiştirilir.

4. Ameliyat sonrası bakımda amaç rutin uygulanan bakıma ek olarak, solunum ve dolaşım fonksiyonlarını düzeltmek için yeterli havayolu temizliğini, etkili solunumu, dokuların yeterli oksijenlenmesini, ağrıyı gidermeyi ya da azaltmayı, erken mobilizasyonu, anksiyeteyi etkin başatmayı sağlamaktır. Ayrıca yeterli ve dengeli beslenme, tedavi ve bakıma ilişkin bilgilendirme sağlanmalıdır. Hava yolu açıklığını sürdürmek için pozisyon değişimi, insentif spirometre kullanımı, kol ve omuz egzersizleri, derin solunum ve öksürük egzersizleri için hasta desteklenmeli ve cesaretlendirilmelidir. Göğüs tüpü drenajının çalışma durumu da gözlemlenmelidir.
5. Tüpler tıkanıklık yönünden kontrol edilmelidir. Göğüs tüpünün negatif aspirasyondan ayrılmasını takiben pleural havanın durumu değerlendirilmelidir. Dren şişesi hava alacak şekilde yan yatırılmamalı, devrilmemelidir. Hasta ve yakınları bu konuda eğitilmelidir. Hava kaçağı olan bir hastada tüp klempelenmemelidir. Drenaj şişesi kazayla kırılırsa ya da delinirse atmosfer havası tüpten pleural alana doğru dolar. Bu nedenle hastanın yanında yedek bir şişe hazır bulundurulmalıdır. Tüpler çift klempenerek ve 1-2 dakika içinde yeni şişe takılmalıdır ve klemp açılmalıdır.

KAYNAKLAR

1. Akciğer Kanseri Derneği. <http://www.wakadorgtr/akciger-kanseri/> Erişim tarihi: 19.11.2020.
2. Akyolcu N, Ak E. Solunum sisteminin cerrahi hastalıkları ve bakımı. Editörler: Akyolcu N, Kanan N, Aksoy G. Cerrahi Hemşireliği II. Nobel Tıp Kitabevleri, İstanbul, 2017; 1-63.
3. Ayoğlu T. Solunum Sistemi Cerrahisinde Hemşirelik Bakımı. Editör: Özbaş A. Hemşirelik Bakımı II. http://auzefkitap.istanbul.edu.tr/kitap/hemsirelik_ao/hemsirelikbakimi2.pdf. Erişim tarihi: 19.11.2020.
4. Brink M, Deunk J, Dekker HM, et al. Added value of routine chest MDCT after blunt trauma: evaluation of additional findings and impact on patient management. American Journal of Roentgenology 2008; 190: 1591-1598.
5. Can G. Onkoloji hemşireliği. 1.baskı. İstanbul, Nobel Tıp Kitabevi, 2014; 305-421
6. Cebeci F. Solunum sistemi cerrahisinde bakım. Editörler: Eti Aslan F. Cerrahi bakım vaka analizleri ile birlikte. Akademisyen Tıp Kitabevleri, 2016; 531-581.
7. Charalampidis C, Youroukou A, Lazaridis G, et al. Physiology of the pleural space. Journal of thoracic disease 2015; 7: S33.
8. Craven RF, Hirnle CJ and S. J. Nursing Foundations, Human Health and Functions. 7. Baskı. Lippincott, Williams-Wilkins, 2015.
9. Çelebi İ. Larinks. Türk Radyoloji Seminerleri, 2018; 6: 432-444.
10. Çubuk S. Kapalı Sualtı Drenajı. Göğüs Cerrahisi <http://www.jcamcomtr/files/KATD-413pdf>. Erişim Tarihi: 20.11.2020.
11. Dakak M. Hemotoraks. Editörler: Dikensoy. Ö ve Çetinkaya, E. Plevra bülteni. Türk Toraks

- Derneği, İstanbul, 2012; 6(1): 6–9. E-Issn 1308-9366.
12. De A, Peden C, Nolan J. Traumatic pulmonary pseudocysts. *Anaesthesia*, 2007; 62: 409-411.
  13. Dissanaïke S, Shalhub S and Jurkovich GJ. The evaluation of pneumomediastinum in blunt trauma patients. *Journal of Trauma and Acute Care Surgery* 2008; 65: 1340-1345.
  14. Ece T. Akciğer Kanseri Tedavi ve Bakım. Editörler: Aydın A, Can G. Akciğer Kanseri Genel Bakış. İstanbul: İpomet Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti., 2010; 1-6.
  15. Ergin M, Yeğinsu A, Gürlek K. Göğüs tüpü takılması. *Turkish Journal of Surgery* 2010; 26: 115-121.
  16. Eser İ, Günay Ş. Torasentez. *Derman Tıbbi Yayıncılık* 27-31. <http://www.jcam.com.tr/files/KATD-2831.pdf>. Erişim Tarihi: 28.11.2020.
  17. Göya C, Hamidi C. Torasik Travma. *Türk Radyoloji Seminerleri*. 2016; 4: 272-85.
  18. Guyton A, Hall J. Textbook of medical physiology. Çevirmen: Berrak Çağlayan Yeğen. Tıbbi fizyoloji. 12. Baskı. Nobel kitabevi. İstanbul; 2013; 1079- 1138.
  19. <https://www.dktd.org/tr/files/download/p1e8erh1046tgkpt459hpmfbd4.pdf>. Erişim tarihi: 23.11.2020.
  20. Hoy, H., Lynch, T., & Beck, M. Surgical Treatment of Lung Cancer. *Critical care nursing clinics of North America*, 2019; 31(3), 303-313.
  21. Huang FD, Yeh WB, Chen SS, et al. Early management of retained hemothorax in blunt head and chest trauma. *World Journal of Surgery*. 2018; 42(7): 2061–2066.
  22. Kang M-J, Park CM, Lee C-H, et al. Dual-energy CT: clinical applications in various pulmonary diseases. *Radiographics*, 2010; 30: 685-698.
  23. Karapolat B. Plevranın cerrahi anatomisi ve işlevi. Editör: Özdülger A. Göğüs Cerrahi Stajyer Kitabı, Türk Toraks Derneği, İstanbul, 2012; 177–185.
  24. Kıraner E. Yoğun bakımda akciğer rezeksiyonu sonrası hasta bakımı. *Yoğun Bakım Hemşireliği Dergisi*. 2018; 22: 88-103.
  25. Koçaşlı S. Solunum Sistemi Hastalıkları. Editörler: Çelik S, Taşdemir N. Güncel yöntemlerle cerrahi hastalıklarda bakım. Çukurova Nobel Tıp Kitabevi, 2018; 199-222.
  26. Livingston DH, Shogan B, John P, et al. CT diagnosis of rib fractures and the prediction of acute respiratory failure. *Journal of Trauma and Acute Care Surgery*. 2008; 64: 905-911.
  27. Mondor E. Lower respiratory problems. SL. Lewis, L. Bucher, MM. Heitkemper, MM. Harding, Medical surgical nursing: assessment and management of clinical problems, 8. Baskı. St. Louis: Elsevier Saunders, 2017; 499-526.
  28. Olgun N, Eti Aslan F, Akıncı Çil A. Toraks ve Alt Solunum Sistemi Hastalıkları. Editörler: Eti Aslan F, Karadakovan A. Dahili ve Cerrahi Hastalıklarda Bakım. Nobel Kitabevi, Adana: 2011; 381-428.
  29. Özkan ZK, Işıklı AG, Fındık ÜY. Sözlü bilgilendirmenin bronkoskopi öncesi kaygıya etkisi. *ACU Sağlık Bil Dergisi*. 2020; 11: 111-114.
  30. Rankin, N. M., McGregor, D., Stone, E., Butow, P. N., Young, J. M., White, K., & Shaw, T. Evidence-practice gaps in lung cancer: A scoping review. *European journal of cancer care*, 2018; 27(2), e12588.
  31. Sönmez M. Plevranın Anatomisi. Editör: Şahin, E. Her Yönüyle Plevra ve Hastalıkları, Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları, Sivas, 2018;15–24.
  32. Tunçbilek Z. Kulak burun boğaz cerrahisinde bakım. Editörler: Karadağ M, Bulut H. Cerrahi hemşireliği Kavram haritalı ve akış şemalı. Vize Yayıncılık, 2019;1085-1134.
  33. Ulubay G, Ulaşlı S. Bronkoskopi endikasyon, kontrendikasyon ve komplikasyonları. Editörler: Metintaş M, Selçuk TZ, Yılmaz A. Girişimsel Pulmonoloji. Rotatıp kitapevi, Ankara, 2014; 167-175.
  34. Usta AA. Metastatik Akciğer Kanseri Prognostik Karar Ağacı. Süleyman Demirel Üni-

- versitesi Tıp Fakültesi, Uzmanlık Tezi. Isparta, 2017; 6-22.
35. Venuta F, Diso D, Anile M, et al. Chest tubes: generalities. *Thoracic Surgery Clinics* 2017; 27: 1-5.
  36. Wheeldon A. Solunum sistemi ve ilişkili hastalıklar. Editörler: Yılmaz M, Seki Z. *Patofizyolojinin Esasları*, İstanbul Tıp Kitabevleri, İstanbul, 2018; 242-267.
  37. White D, Eaton DA. Pneumothorax and chest drain insertion. *Surgery (Oxford)*. 2017; 35: 281-284.
  38. World Health Organization (WHO). International Agency For Research On Cancer, 2020. <https://gco.iarc.fr/today/data/factsheets/cancers/15-Lung-fact-sheet.pdf>. Erişim tarihi: 22.12.2020.
  39. Yap D, Ng M, Chaudhury M, et al. Longest delayed hemothorax reported after blunt chest injury. *The American Journal of Emergency Medicine*. 2018; 36: 171-173.
  40. Yazgan E. Kemoterapi alan kanser hastalarında dini inanç ve maneviyatın depresyon düzeyi ve yaşam kalitesine etkisinin belirlenmesi, Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2014, 1-21.
  41. Yazıcı Sayın Y. Solunum cerrahisinde bakım. Editörler: Karadağ M, Bulut H. *Cerrahi hemşireliği Kavram haritalı ve akış şemalı*. Vize Yayıncılık, 2019;729-810.
  42. Yıldırım N. Solunum sistemi klinik fizyolojisi. *Bulletin of Thoracic Surgery/Toraks Cerrahisi Bülteni* 2017; 10: 1-8.